

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้มีชื่อเสียงที่มีผลงานทางโทรทัศน์” ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และการดำรงรักษาสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้มีชื่อเสียงที่มีผลงานทางโทรทัศน์ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งของ เศรษฐฐพร คุณศรีพิทักษ์ และแนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของสุรพงษ์ ไสยชนะเสถียร รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการรักษาความมีชื่อเสียงของเออร์วิง เรน (Irving Rein) ฟิลิป คอตเลอร์ (Phillip Kotler) และมาร์ติน สตอลเลอร์ (Martin Stoller) ประกอบกับผลการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ เป็นกรอบของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีการ คือ 1.การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept interview) และการสังเกต (Observation) โดยสัมภาษณ์เจาะลึกผู้มีชื่อเสียงจากวงการโทรทัศน์ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 11 คน ซึ่งระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สังเกตสิ่งต่างๆ เพื่อใช้ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสนทนา 2.ใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อเป็นแนวทางของการวิเคราะห์ และตีความข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก ได้ข้อค้นพบของการศึกษา ดังนี้

ข้อสรุปที่ 1 การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นผู้มีชื่อเสียงจากวงการโทรทัศน์จะได้รับเลือกตั้งหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ เงื่อนไขภายในของผู้สมัคร ซึ่งหมายถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร และเงื่อนไขภายนอกของผู้สมัคร ซึ่งหมายถึงเงื่อนไขอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากคุณสมบัติส่วนตัว โดยเงื่อนไขภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งมี 6 ประการ ประกอบไปด้วย บารมี การเป็นผู้มีชื่อเสียงจากวงการโทรทัศน์ การศึกษา ถิ่นกำเนิด บุคลิกภาพ และสถานภาพทางการเงิน ส่วนเงื่อนไขภายนอกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งมี 2 ประการ คือ พรรคการเมืองที่สังกัด และสภาพท้องถิ่นของเขตเลือกตั้ง ซึ่งเงื่อนไขที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะของผู้มีชื่อเสียงจากวงการโทรทัศน์ คือ เงื่อนไขภายใน 2 ประการ ได้แก่ การเป็นผู้มีชื่อเสียง และเงื่อนไขด้านบุคลิกภาพ ส่วนเงื่อนไขภายในด้านพื้นฐานทางการเมืองของบุคคลในครอบครัว พบว่า ไม่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งของผู้สมัครที่เป็นผู้มีชื่อเสียงจากวงการโทรทัศน์ โดยไม่ว่าผู้สมัครจะมีหรือไม่มีบุคคลในครอบครัวเป็นนักการเมืองหรืออดีตนักการเมืองก็สามารถเข้าสู่ตำแหน่งได้ไม่แตกต่างกัน

ข้อสรุปที่ 2 เนื้อหาที่ผู้มีชื่อเสียงจากวงการโทรทัศน์ใช้ในการหาเสียงมี 2 ประเภท คือ นโยบายพรรค และภาพลักษณ์ของผู้สมัคร โดยวิธีการที่ผู้มีชื่อเสียงนิยมใช้เพื่อให้นำเสนอ นโยบายพรรคมีความน่าสนใจ คือ การพูดถึงปัญหาของชาวบ้านก่อน จากนั้นจึงนำเสนอ นโยบายที่พรรคจะใช้แก้ปัญหา ส่วนภาพลักษณ์นั้นพบว่า ภาพลักษณ์ที่ผู้มีชื่อเสียงต้องการ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรับรู้และจดจำนั้น คือ การเป็นผู้สมัครที่มีความตั้งใจ และการเป็นผู้สมัครที่มีความสามารถ ซึ่งผู้มีชื่อเสียงจากวงการโทรทัศน์ได้สื่อสารเนื้อหาดังกล่าวผ่านช่องทางการสื่อสาร หลักๆ 2 ประเภท คือ สื่อสารสาธารณะ และสื่อสารมวลชน กล่าวคือ การสื่อสารสาธารณะ พบว่า มีการใช้ทั้งการสื่อสารซึ่งหน้า และสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเจาะเข้าสู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นฐานเสียง โดยการสื่อสารซึ่งหน้าที่ผู้มีชื่อเสียงนิยมใช้มากที่สุด คือ การพบปะประชาชน ซึ่งผู้มีชื่อเสียงได้ใช้ วิธีการนี้ร่วมกับวิธีการอื่นๆ อย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อบุคคล การปราศรัย การเข้าร่วมการอภิปราย การใช้สื่อเคลื่อนที่ และการเข้าร่วมงานพิธี ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้มีชื่อเสียง และความชื่นชอบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ผู้มีชื่อเสียงได้ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการหาเสียงด้วย ได้แก่ แผ่นพับ แผ่นปลิว ป้ายหาเสียงขนาดเล็ก และป้ายหาเสียงขนาดใหญ่ เพื่อดึงดูดความสนใจและ เตือนความทรงจำของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ให้ลืมผู้สมัคร ส่วนการหาเสียงโดยใช้สื่อมวลชนนั้น พบว่า การเป็นผู้สมัครที่มีชื่อเสียงทำให้มีโอกาสได้ปรากฏเป็นข่าวผ่านสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ โดยไม่ต้องเสียงบประมาณในการซื้อสื่อโฆษณา อนึ่ง เนื่องจากผู้สมัครเป็นผู้มีชื่อเสียงจึงทำให้การหาเสียงของผู้สมัครจากวงการโทรทัศน์มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจาก ผู้สมัครทั่วไป กล่าวคือ สามารถเข้าพบผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ง่าย สื่อมวลชนสนใจติดตามรายงานข่าว การหาเสียง และไม่ว่าผู้มีชื่อเสียงจะหาเสียงด้วยวิธีการใดก็มักได้รับความสนใจจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อสรุปที่ 3 นักการเมืองจากวงการโทรทัศน์ควรมีการแสดงออกต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย วิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง ประการที่หนึ่ง การปรากฏกายให้อยู่ในสายตาประชาชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งการปรากฏตัวต่อประชาชนโดยตรง และการปรากฏตัวต่อประชาชนผ่านสื่อ ประการที่สอง การรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน ระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง ประการที่สาม การทำหน้าที่ผู้แทนราษฎรอย่างเต็มความสามารถ ทั้ง การทำงานระดับท้องถิ่น และการทำงานระดับชาติ ประการที่สี่ การใช้ความได้เปรียบจากการเป็น อดีตผู้แทนราษฎรในการหาเสียง และประการที่ห้า การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันไม่ให้มีข่าวลือในทางเสื่อมเสีย อนึ่ง การเป็นอดีตนักการเมืองที่มีชื่อเสียงและมีความ ชำนาญทางการสื่อสารได้ช่วยให้การสื่อสารการแสดงออกดังกล่าวไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ